

AM/7/13

K32/13

12

s214(9)

Burial rites of Tswana tribes.

J.S.R.Masiangwako

1. **DB** Monna o mongwe o kile a ratwa ke tladi. Leina la gagwe ke Matlankobana mona Tumagole. E rile ge a tswa masimong ka nako ya tsatsi le ya go phirima ga tlhaga marunyana e se a sepe, a ba na re nyanya fela kwa morago mokgosi wa be o lla go twe Matlankobana o kwano, o bolailwe ke legadima. Ge go bidiwa mogolwe Tumagole a gana go tla ko ene. A be a kukelwa ka kwa gagwe. Go be go bolelwa batho, ba phuthaga go tla lesung. Go be go bolelwa morena Moetlo gore motho o bolailwe ke legadima. Morena Moetlo a be a bitsa ngaka gore e tlo laola e bone gore motho o rileng. Ngaka ge e tla ya be e re, "O bolailwe ke mogolwe Tumagole, o lwela le dikgomo." Ge ngaka e sena go bolela se se jeleng motho, morena a be a re, a bolokiweng mo sakeng la dikgomo ka gore ke tsona tse di molaileng. A be a bolokiwa mo teng. Pele ge a ise a eo bolokwa morena a be a bitsa mogolwe a motsa gore ke eng ge a bolaya monawe, janong o tla reng bana ba gagwe le mosadi wa gagwe. Ba tla phidisiwa ke mang. Batho ba bo mosadi ba utlwa botlhoko gore, ge e le ba bo mosimane janong ba tsenya matswenyego ke go reng. Morena a re gore khutlelang kgang ba buwa thata ba utlwele botlhoko. Ba kopa morena gore ba bakanye phuphu gore motho ya loileng Matlankobana a tle a swe. Morena a re, ge mosadi wa Matlankobana ge a dumela gore phuphu e sebetse e ka sebetse, ge a sa dumele ga ke na thata, ke le morena thata ena mosadi eo a swetsweng ke monna. Ge ba botsa mosadi, mosadi a gana, a re ga se tiro e lokile eo. Go motho a bolawe e seka nako ya gagwe ya
2. gore a swe.

Morena a be a raya Tumagole a re, "Ntsha kgomo o boloke monao" Tumagole a be a ntsha pholo e tlhabelwa lesu la monae. Batho ba tla ba le bantsi, ba ba tlileng lesung. Batho ba be ba re, "O x tswanetse gore a fitlhiwe le selepe sa gagwe ka gore mogolwe o molaille." Ba be ba ~~stumi~~ dumelana gore o tla fitlha le selepe sa gagwe. Morena a be a laela banna ba ba epang mosima gore ba lebele Tumagole gore a se ke a be a tsaya mmu wa lebitla gore a ka tla bolaya mosadi wa ga Matlankobana ka ona.

s214

Mosadi wa Matlankobana le matsalagwe le ba bangwe, bona ba ne ba ntse le moswe mo tlung, ba letse le ene, ba ba tlhola le ene go fitlhela ya isiwa kwa lebitleng, ba ntse, ba ntse le ene. Go le sello fela ka mo tlung, gore o fitlhele, lesika lo lotlhe le sa rate sepe sepe fela. Motho a ntse a re, "Tumagole moloi monna o mo tshabe, o se ke wa mo tlakatlakela." Batho le go buwa ba sa tlho ba buwa, ba sutse le dipelo.

Ka mosho ge letsatsi le theoga, a be moswe a isiwa kwa lebitleng kwa sakeng. Go sena motho ya buwang, go didimetswe fela. Le kwa lebitleng ga go a buwa ope, morena ke ene a rileng medimo ya rago Matlankobana tshegofatsa mosadi wa ga Matlankobana le bana ba gagwe. Ba be ba mo tshella, ge ba sena go mo tshela ba be ba boela kwa gas. Ba ya go ja dinama, ge ba sena go di ja ba be ba phatlala go sala lesika la bo Matlankobana le la bo mosadi, malatsi a mabedi. Ka letsatsi la boraro, ga bo go beolwa bana le mosadi, meriri ya bona e beolwa ka legare, go supa gore ba latlhegetswe ke motho. Ka letsatsi le a suleng ka lona, e rile ka mosho wa teng, batho ga ba ka ba ya ditirong tsa bona, ba letetse lesu le go fitlhela mosoi a bolokwe. Ke gona batho ba yang ditirong tsa bona, fela lesika la tsaya malatsinyana ba ntse ba tshidisa mosadi eo le go robala le ene masigonyana go mo tlosa poifo le bohutsana.

Mosadi eo ga a ka a tlogela ntlu e, o ntse mo eona sebaka se se tona, a ntse a nna mo eona go fitlhela a nyalwa ke Mogotsi. Mogotsi le ene o fitile a na na le ene mosadi eo mo eona ntlu e. Ga a ka a ga ya gagwe. Ba e tlogetse ge ba falela le kwa Mokwena ka ntwaga tsa Maburu. Ge batho ba bangwe ba bowa bona ga ba ka ba bowa. Ba ntse fela kwa Mokwena. Ge re botsa morena gore ke eng a ba boloka monna eo mo sakeng, a re, ke gore dikgomo di molaile, le gona di tswanetse gore di mo gate mmele, gore a se ke a tlhole a di gopola fa tla robalang teng. Mmele wa gagwe o bodisiwe ke meroto ya tsona le maloko a tsona.

Rantswa Tsweu.